

Nr 164.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1920 kl. $\frac{1}{26}$ e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kapitalökning för lånefonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri m. m.
(4:e avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade protokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att under avdelningen »utgifter för kapitalökning» punkt 1 av rubriken statens utlåningsfonder, i avvaktan på den framställning i ämnet, Kungl. Maj:t senare kunde komma att till riksdagen avlåta, såsom kapitalökning för fonden för befrämjandet av hantverk och annan mindre industri för år 1921 beräkna ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 5 mars 1920 avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition (nr 228), under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels att såsom kapitalökning för lånefonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor;

dels ock besluta, att punkt 3 i kungörelsen den 17 juni 1916 (nr 230) angående ändrade bestämmelser för lån från bemälda fond skall från och med den 1 januari 1921 erhålla följande ändrade lydelse:

3:o) Lån må för en och samma låntagare utgöra lägst 300 kronor och högst 10,000 kronor samt må under inga förhållanden uppgå till mer

än nio tiondelar av värdet å det eller de för inköp avsedda eller redan inköpta föremål, för vilkas betalande lån sökes.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Till ifrågavarande enligt beslut av 1910 års riksdag inrättade fond har riksdagen tidigare anvisat sammanlagt 200,000 kronor.

Den nu föreslagna höjningen av hantverkslånefondens kapital från i runt tal 200,000 kronor till 300,000 kronor har tillkommit bland annat för att möjliggöra en tillika föreslagen ökning från 5,000 kronor till 10,000 av de maximilånebelopp, som för närvarande må beviljas.

Med hänsyn till den betydelse, som statens ifrågavarande låneverksamhet, trots fondens jämförelsevis ringa storlek, synes äga för befrämjandet av hantverkets och den mindre industriens utveckling, har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag om ökning av fondens kapital.

*Utskottets
yttrande.*

Den av departementschefen förordade höjningen beträffande lånens maximibelopp har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Med avseende å grunderna i övrigt för statens ifrågavarande låneverksamhet torde böra uppmärksammas, att räntan å de utlämnade lånen för närvarande utgår med 5 procent. I jämförelse med de räntesatser, som numera i allmänhet tillämpas och som staten själv såsom låntagare måste gälda, synes den sålunda i detta fall tillämpade räntefoten väl låg. En mindre höjning i densamma torde kunna företagas, utan att därigenom låntagarna oskäligt betungas eller det med fonden avsedda syftet äventyras. Utskottet anser sig därför böra föreslå, att räntan för dessa lån ökas från 5 till $5\frac{1}{2}$ procent. I överensstämmelse med vad som skedde vid 1916 års riksdag, då en liknande höjning av räntesatsen företogs, torde den nu tillstyrkta förhöjningen dock icke böra erhålla retroaktiv giltighet utan först träda i tillämpning med avseende å lån, beviljade från och med den 1 januari 1921.

De sålunda föreslagna ändringarna i fråga om lånevillkoren nödvärdiggöra vissa jämkningar i de tidigare av riksdagen godkända bestämmelserna härför och avgiver utskottet härnedan förslag härom. Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) såsom kapitalökning för lånefonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 6 saml. 67 häft. (Nr 163—164.) 2

industri för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå av lånemedel;

b) besluta, att punkterna 3:o) och 7:o) i kungörelsen den 17 juni 1916 (nr 230) angående ändrade bestämmelser för lån från bemälda fond skola från och med den 1 januari 1921 erhålla följande ändrade lydelse:

3:o) Lån må för en och samma låntagare utgöra lägst 300 kronor och högst 10,000 kronor samt må under inga förhållanden uppgå till mer än nio tiondelar av värdet å det eller de för inköp avsedda eller redan inköpta föremål, för vilkas betalande lån sökes.

7:o) Å lyftat lånebelopp skall erläggas årlig ränta från lyftningsdagen med fem och en halv procent, dock med skyldighet för låneinnehavaren att, därest förfallet kapitalbelopp icke inom åtta dagar efter förfallodagen inbetalas, å det förfallna beloppet erlägga sex procent årlig ränta från förfallodagen, till dess betalning sker.

c) förklara, att sistnämnda ändrade bestämmelse, innebärande höjning av den å lyftat lånebelopp utgående räntan, skall tillämpas endast i fråga om lån, som beviljas från och med år 1921.

Stockholm den 20 maj 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzélius, H. F. Lamm, H. M. Bäckström, C. G. Ekman, O. U. B. Olsson, J. E. Jeansson, C. I. Asplund, C. P. V. Nilsson, P. M. Olsson och F. L. Lindqvist samt

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, J. Jönsson i Revinge, P. Nilsson i Bonarp, P. B. Nilsson i Landeryd, W. Bäckström, C. R. Jansson i Falun, J. Erlansson, A. J. Andersson i Gävle, O. Nilsson i Örebro, A. E. Åkesson, K. E. W. Söderhielm och G. N. Torgén.

Stockholm 1920. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner